

سرمایه اجتماعی اسلامی و توسعه اقتصادی

دکتر رحمان سعادت^۱، دکتر حمیدمسجدسرای^۲

چکیده

در این تحقیق ضمن معرفی سرمایه اجتماعی اسلامی اثرات آن را روی توسعه اقتصادی بررسی می‌کنیم. مدل‌های رشد و توسعه، قبلاً مبنای خود را بر این قرار داده بودند که نیروی کار فعال در فرآیند توسعه، از کیفیت برابر و همسانی برخوردار است، بنابراین فرض بر این بوده که هر نیروی کاری مانند نیروی کار دیگر در بازدهی و تولید نقش یکسان و برابری را ایفا می‌کند. اما به مرور مشخص شد که این فرض صحیح نیست، بلکه مهارت‌ها، عادات، رفتار و دانش نیروی کار است که تعیین‌کننده اصلی در فرآیند تولید بوده و کمیت نیروی کار از اهمیت چندانی برخوردار نیست. به همین جهت در دهه‌های اخیر، تئوریهای اقتصادی دیگر نیروی کار را یکسان و برابر ندیده و تفاوت‌های بسیاری را برای نیروی کار قائلند. لذا امروزه نقش دو نیروی کار در تولید، برابر فرض نمی‌شود مگر آنکه از نظر سرمایه انسانی از کیفیت برابری برخوردار باشند. مطالعات دهه گذشته نشان می‌دهد که سرمایه انسانی نیز نمی‌تواند کل رشد ایجاد شده را توضیح دهد. مطالعات آنها نشان می‌دهد که تعدادی از کشورها علیرغم اینکه از سرمایه انسانی بالایی برخوردار نبوده‌اند، اما رشد اقتصادی بالایی داشتند. اقتصاددانان این رشد را به سرمایه اجتماعی نسبت می‌دهند. در کشورهای اسلامی، عامل مذهب و دین در میزان سرمایه اجتماعی اثر زیادی دارد. در این گزارش شاخص‌های سرمایه اجتماعی اسلامی و اثر آن بر توسعه اقتصادی بررسی می‌شود.

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی اسلامی، سرمایه انسانی، توسعه، اسلام، رشد اقتصادی.

^۱ - عضو هیات علمی دانشگاه سمنان - دانشکده اقتصاد و مدیریت

^۲ - عضو هیات علمی دانشگاه سمنان - دانشکده علوم انسانی